GŁOS PRACOWNICZY

MIESIĘCZNIK

Organ ZWIĄZKU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH Przemysłu Handlu i Biurowości w Rzeczypospolitej Polskiej Siedziba Kraków, Sławkowska L. 6.

Rok 1 | Kwiecień 1939 | Nr 1

W dziejowej chwili

W wielkich chwilach dziejowych umiemy na bok odrzucić to, co nas dzieli i różni. Stajemy wszyscy, bez względu na przekonania polityczne, wyznaniowe i stanowe, jak jeden mąż gotowi do największych ofiar z życia i mienia na rzecz obrony i utrwalenia Niepodległości Państwa.

Państwa totalne zagrażają dzisiaj calemu światu. Polska musi być przygotowana na wszelkie niespodzianki. Jakkolwiek związana sojuszem z Anglią i Francją musi przede wszystkim liczyć na własne siły. Pragniemy jak rzadko kto pokoju. Ale jeśli ten pokój jest zagrożony, jeśli pod adresem Polski sąsiad zachodni miota obelgami a nawet groźbami, cały Naród Polski, wszyscy obywatele, stanać muszą solidarnie i niezachwianie do apelu. Na rozkaz Naczelnego Wodza jesteśmy gotowi stanąć z bronią u nogi na straży najświętrzych przykazań bojowników o wolną Polske, gotowi odeprzeć każdy atak z jakiejkolwiek pochodziłby on strony. Zbyt krwawo okupiona została nasza Niepodległość, zbyt cenna jest nam Wolność i Niezawisłość, by kto kolwiek mógl się odważyć sięgnać po nasze ziemie, nasze granice.

Pracownicy umysłowi, obok chłopów i robotników, stanowia główny bastion obrony Niepodległości. Udowodnili to niejednokrotnie czynami. Cudzego nie chcemy, ale SWEGO NIE DAMY NIKOMU! Oto hasło, w imie którego zjednoczył sie dzisiaj caly Naród Polski, wszystkie jego stany.

Świat pracowniczy składa z zapałem ofiary na rzecz obronności Państwa. Zewszad płyną składki na F. O. N. i obronę przeciwlotnicza. Nasz Zwiazek wydał już apel do członków o składanie datków i subskrybowanie kwot na pożyczkę przeciwlotnicza. Z tego miejsca jeszcze raz apelujemy i wzywamy Koleżanki i Kolegów Ogół Pracowników Umysłowych: składajcie ofiary pieniężne na rzecz dozbrojenia naszej nigdy niezawodnej Armii. Tylko w ten sposób zdołamy obronić największe dobra ludzkości: Wolność Narodu i Państwa. W ten sposób złamiemy przemoc i gwałty państw imperialistycznych. zadokumentujemy wobec całego świata niezłomna wolę do samodzielnego życia państwowego i umocnienia jego potęgi.

Pracownicy umysłowi: wszyscy do szeregu! Niech każdy z Was spełni bez reszty, szybko i ofiarnie swój obowiązek dobrego Polaka!

M. St tter

Swięto 1 maja

Podobnie jak każdego roku, tak i w obecnym roku, pracownicy umyslowi święcić będa uroczyście dzień święta proletarjatu. 1 maja w tym roku ma specjalne znaczenie. Cala klasa pracownicza Polski obchodzić będzie to wielkie, międzynarodowe święto, pod hasłem: BROŃMY NIEPODLEGŁOŚCI! WALCZYMY O POLSKĘ LUDOWĄ. Obronność Państwa stawiamy na pierwszym, naczelnym miejscu naszych majowych żądań tegorocznych.

Pracownicy umysłowi wezmą udzial w pochodzie 1-majowym i w zgromadzeniu ludowym, jakie się odbędzie tego dnia na Rynku krakowskim. Maszerować będa wspólnie z całą klasą robotnicza Krakowa i razem z nią demostrować na prastarym Rynku krakowskim swa bezwzględną gotowość do obrony całości, Wolności Wewnętrznej i Niepodległości Polski!

Ślubować będa oddanie mienia i życia na ołtarzu walki o wielką i wolna Polske!

—o—

Od redakcji

Jak koledzy widzicie zmieniliśmy zasadniczo szatę i charakter naszego wydawnictwa związkowego. Odtąd wychodzić ono będzie stale pod nazwą „Głos Pracowniczy". Obok wiadomości informacyjnych z życia związkowego, zawierać on będzie wiadomości ogólne z dziedziny pracowniczej, społecznej, gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem judykatury pracowniczej i ubezpieczeniowej.

Koledzy! Pisujcie, nadsyłajcie materiały, swoje uwagi, atoli zawsze dostosowane do kierunku ideowego i poziomu „Głosu Pracowniczego".

Redakcja z wdzięcznością będzie z nich korzystać.

Przy tej sposobności ponawiamy nasze gorące wezwanie: Koledzy! **Składajcie wolne datki na Fundusz Prasowy naszego „Głosu Pracowniczego".** Koniecznie! Wydatki wzrastają w miarę rozszerzenia nam naszego Wydawnictwa. Na żadną obcą zewnętrzną pomoc liczyć nie możemy, i liczyć nie chcemy. Sami sobie musimy pomagać i troszczyć się o **utrzymanie trybuny publicznej, naszej związkowej pracowniczej mównicy. Datki dobrowolne składajcie** do rąk inkasenta naszego Związku. Ile kto może lecz systematycznie i ochotnie!

—o—

Międzynarodówka Zawodowa w sprawie pokoju

W dn. 29 i 30 marca odbyło się w Londynie posiedzenie Zarządu Międzynarodówki Zawodowej. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele Wielkiej Brytanii, Francji, Polski, Holandii i Belgii. Związki Zawodowe Polski reprezentował wiceprezes Komisji Centralnej związków zawodowych J. Stańczyk. Treść zasadnicza uchwały brzmi następująco:

Międzynarodówka Zawodowa zwraca z największym naciskiem uwagę na ustawiczne posunięcia hitleryzmu i faszyzmu włoskiego, które doprowadziły do aneksji Austrii, kraju Sudetów, Czecho-Słowacji i Kłajpedy. Stoimy wobec prób opanowania gospodarczego Rumunii i bezpośredniego zagrożenia Litwie, a — ze strony Italii faszystowskiej — zagrożenia Francji.

Międzynarodówka Zawodowa jest przekonana że tylko solidarna współpraca Wielkiej Brytanii, Francji, Polski i Z. S. S. R., przy udziale Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, może zapewnić wolność i niepodległość narodów.

Międzynarodówka podkreśla, że nikt nie żywi nieprzyjaznego stosunku do ludu niemieckiego i do ludu włoskiego; duża większość tych ludów pragnie żyć w spokoju i bezpieczeństwie. Pewne fakty jednak winny być podkreślone. Europa i pokój są zagrożone przez faszyzm. Międzynarodowy ruch robotniczy nie może dopuścić, aby gwałt zastępował prawo. Międzynarodówka jest zdania, że przyszedł czas dla zbiorowego przeciwstawienia się napaściom dla obrony pokoju.

Zarząd Międzynarodówki Związków Zawodowych przez utrzymanie kontaktu z centralnymi krajowymi i międzynarodowymi sekretariatami zawodowymi, starać się będzie, aby możliwie najrychlej zwołać nadzwyczajne posiedzenie Egzekutywy która określi dalsze postępowanie, opierając się na niniejszym oświadczeniu.

Niewolno samowolnie obniżać składek członkowskich

Zauważyliśmy, iż niektórzy Koledzy, zwłaszcza ci lepiej sytuowani, obniżają sobie samowolnie składki członkowskie. Zwracamy uwagę na niedopuszczalność podobnego procederu. Na innym miejscu piszemy o tak zwanych abstynentach organizacyjnych. Wysokość składek ustala walne zgromadzenie członków Związku.

Nowe składki w ubezpieczeniu emerytalnym obowiązują z dniem 1 b. m.

Z dniem 31 marca 1939 r. upłynął czasokres, w ciągu którego obowiązywały ustawa o obniżeniu składek za ubezpieczenie społeczne i rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej o obniżeniu sładek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Na podstawie więc obowiązujących od 1 kwietnia 1939 r. przepisów prawnych, wysokość składki w ubezpieczeniu emerytalnym robotników wynosi 5,3 proc., policzalnego do ubezpieczenia zarobku, z czego przypada na ubezpieczonego 3.35 proc. na pracodawcę 1,95 proc.

Wysokość składki w ubezpieczeniu emerytalnym i braku pracy pracowników umysłowych 10 proc. policzalnego do ubezpieczenia wynagrodzenia osób ubezpieczonych, z czego przypada na ubezpieczonego i pracodawcę według poniższego zestawienia:

Od zarobków do 95 zł. — na pracodawcę 10 proc. ubezpieczonego —, od zarobków od 60 — do 400 zł. na pracodawcę 6 proc., ubezpieczonego 4 proc. od zarobków od 401 — 800 zł. na pracodawcę 5 proc. od zarobków ponad 800 zł. na pracodawcę 4 proc., ubezpieczonego 6 proc., od zarobków ponad 725 dodatkowo, na pracodawcę 4 proc, ubezpieczonego 1,2 proc.

Wysokość zaś składki w ubepieczeniu od wypadków w zatrudnieniu obowiązuje według orzeczeń, zaliczających poszczególne zakłady pracy do klasy i kategorii niebezpieczeństwa (bez obniżki).

Siła klasowych związków

Wszystkie materiały liczbowe o ruchu zawodowym ukazują się w Polsce z wielkim opóźnieniem. Niedawno ukazał się rocznik pracowniczych Związków Zawodowych za lata 1934—35. Od tego czasu zaistniała luka w oficjalnie ogłaszanych sprawozdaniach.

Jeśli chodzi o wykazanie w tych rocznikach liczby, to niejednokrotnie dawaliśmy wyraz krytyki tych zestawień przez nikogo nie kontrolowanych, a opartych na ankietach, wypełnianych czasami w sposób fantastyczny.

Są organizacje zawodowe, które liczą sobie dziesiątki i setki tysięcy świeżo przybywających członków, bez żadnej żenady. Czynią to organizacje dla celów politycznych.

Tak „błyskawicznie" wzrasta np. ostatnio w ogólnych liczbach Zjednoczenie Polskich Związków Zawodowych — któremu potrzebne to jest dlatego, by jak „trąba jerychońska" zastraszyć wrogów i obudzić przekonanie, że w szeregach tej organizacji znajdują się już dziesiątki i setki tysięcy członków. Nie jest to nowe, bo przed tym czyniło to sama BBS, później ZZZ. Ale doświadczenie nie nauczyło spadkobierców dwóch tamtych organizacji niczego...

Klasowy ruch zawodowy jest, o ile wiemy, chyba jedyną organizacją, która nie kryje nigdy istotnego stanu rzeczy. W naszych sprawozdaniach na Kongresy, obok liczb zarejestrowanych członków w końcu każdego roku kalendarzowego, podawane są zupełnie ścisłe zestawienia zebranych wkładek członkowskich, zestawienia wpisów i niemniej dokładne sprawozdania finansowe, wszystkich zrzeszonych organizacyj zawodowych.

Nie możemy w tej chwili dać zestawienia z kompletnymi liczbami jak na Kongres Związków. Aby jednak pokazać jak wyglądają dzisiaj nasze organizacje zawodowe — na podstawie sprawozdań przedstawianych Komisji Centralnej Związków Zawodowych — podajemy poniżej tablicę, obrazującą stan zorganizowanych członków w końcu roku 1936—1937 — 1938.

Stan Liczebny członków w latach 1936 — 1937 — 1938.

	NAZWA ORGANIZACJI	R. 1936	R. 1937	R. 1938
1.	Związek Zawodowy Robotników Rolnych	44.319	51.320	52.602
2.	Centralny Związek Górników	17.351	23.911	35 504
3.	Związek Robotników Przemysłu Metalowego	18.541	19.945	34.408
4.	Centralny Związek Rob. Przemysłu Chemicznego . . .	8.388	16 355	24.206
5.	Centralny Związek Rob. Przem. Budowl., Drzewn., Ceram. i Pokr. Zawodów	14,110	18.533	22.918
6.	Związek Rob. Przem. Włókienniczego	56 618	62.601	65.620
7.	Związek Zawodowy Robotn. Przem. Odzieżowego . . .	18 359	18.400	19.400
8.	Centr. Związek Rob. Przem. Skórzanego	9.487	8.200	8 286
9.	Związek Zawodowy Robotników Cukrowni	2 082	2.686	4.050
10.	Związek Zaw. Robotn. Przemysłu Spożywczego	5.752	6.873	7 820
11.	Związek Zawodowy Pracown. Kolejowych Rz. P.	37.026	42.159	43 000
12.	Związek Zawodowy Transportowców Rz. P.	7.922	8.500	10.500
13.	Związek Zaw. Drukarzy i Pokr. Zawodów	4.239	4.300	4.640
14.	Związek Zaw. Litografów, Chemigrafów i Pokr. Zawodów .	518	590	612
15.	Związek Zawodowy Pracown. Fryzjerskich	1.806	1.806	1.806
16.	Związek Pracown. Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej	17.213	18.200	18.562
17.	Powszechny Związek Pracowników Handlowych i Biurowych	12 150	12 202	12 364
18.	Związek Zawodowy Pracown. Umysłowych, Kraków . . .	703	750	825
19.	Związek Robotników Dozorców Domów, Służby Domowej i Pokr. Zawodów, Kraków — Lwów — Łódź	6 346	5.026	5 320
20.	Związek Zawodowy Pracown. Branży Kinematogr. . .	796	323	299
21.	Reprezentacja Związków Nauczycieli Żydowskich Szkół Powszechnych	—	3.200	3.200
22.	Rada Krajowa Związków Żydowskich	16.227	16.300	16.300
23.	Związek Zaw. Robotn. i Robotnic Przemysłu Tytoniowego*)	15.97	1.628	1.640

*) Związek Tytoniowców połączony został z dniem 1. VI. 1938 r. ze Związkiem Rob. Przem. Spożywczego.

Prawie wszystkie nasze organizacje wykazały w tym czasie bardzo daleki wzrost. Na czele kroczy Związek Zawodowy Robotników i Robotnic Przemysłu Włókienni Polsce, który liczył pod koniec r. 1938 zgórą 65.000 członków. Wzrost jego stanu — stanowi prawie 50% w ciągu ostatnich trzech lat. Na drugim miejscu — idzie Związek Zawodowy Robotników Rolnych Rz. P. liczący 52.000 z góra członków, w końcu roku 1938; ta organizacja wzrosła równie ważnie ponad 8.000 członków. Wielki skok zrobiły Związki Kolejarzy, Górników i Metalowców, ZZK. wzrósł z 37 do 43 tysięcy, Metalowcy — z 18 do 34 z gorą tysięcy członków — czyli prawie dwukrotnie, Górnicy — z 17 do 35 tysięcy z górą — czyli więcej niż dwukrotnie. Ogromny postęp uczynił Centralny Związek Robotników Przemysłu Chemicznego, który skoczył z 8 tysięcy na 24 tysiące zorganizowanych, wzrastając trzykrotnie w ubiegłym okresie. Również duży postęp zaobserwować należy w Związku Robotników Budowlanych, z 14 na 23 tysiące członków.

Nie ma prawie organizacji w tym okresie, któraby poważnie liczbowo nie wzrosła.

Ogólnie biorąc wzrost z 301 tysięcy w roku 1936 — do 394 tysięcy w r. 1938 stanowi 31%. Inaczej mówiąc organizacje nasze na przestrzeni tych lat podniosły swój stan liczebny prawie o jedną trzecią swoich członków.

Nasze organizacje zawodowe, możemy to z całą pewnością stwierdzić, stanowią dzisiaj najpotężniejszą grupę zorganizowanych robotników i pracowników. Przez to mają one wpływ na wszelkie bez wyjątku gałęzie przemysłu.

Nasz wzrost i siła obecna — nie mogą nam oczywista zasłaniać tego faktu, że jeszcze do zrobienia pozostaje bardzo dużo, że jeszcze bez przesady setki tysięcy ludzi pracy pozostaje poza szeregami zorganizowanych. Dlatego też te czterysta tysięcy zorganizowanych musimy w dalszym ciągu uważać za rzecz wielką dzisiaj. Musimy jednak wszystko zrobić, by szeregi zorganizowanych członków wzrastały nadal w tempie nie mniejszym niż dotychczas.

Antoni Zdanowski

—o—

Abstynenci organizacyjni

Nie ma w Polsce pracownika, któryby nie pragnął polepszenia swych warunków pracy i któryby nie rozumiał, że dla zdobycia tych postulatów niezbędną jest silna organizacja.

Są jednak tacy pracownicy umysłowi, a jest ich niestety większość, którzy pragnęliby korzystać ze wszystkich tych dobrodziejstw, jednak bez wysiłku ze swej strony. Ci uchylają się od współpracy, nie chcą być członkami Związku. Niejeden z nich, zapytany dlaczego stroni od Związku zawodowego, odpowiada zwykle: „za wysokie macie składki", albo — „Związek nic nie robi". „Co mi Związek daje?".

Charakterystyczne jest, że pracownik dobrze sytuowany mówi, że Związek pobiera za wysokie składki, zaś inny, który się absolutnie pracą związkową nie interesuje, zarzuca, że Związek nic nie robi. Są to twierdzenia gołosłowne i nie wytrzymujące najmniejszej krytyki. Jest rzeczą bezsporną, że wysokość składek i praca Związku idą z sobą w parze. Czym większym będzie budżet, tym intenzywniejsza praca, a czym więcej członków, tym większy budżet.

Pracownicy, chodzący luzem, doskonale to zresztą sami rozumieją, a wymienione przyczyny podają jedynie dlatego, żeby zagłuszyć własne poczucie obowiązku. Bo, zasadniczymi powodami dla których część pracowników umysłowych nie należy do Związku to: BRAK ODWAGI I MANIA WIELKOŚCI, wybujałość indywidualistyczna. To są niestety cechy, które w przeciwstawieniu do robotników, charakteryzują pracowników umysłowych.

Pracownik umysłowy z typu chodzących luzem, obawia się, że należąc do Związku, będzie przez pracodawcę źle widziany, straci zaufanie i przy pierwszej sposobności pracodawca będzie się starał go pozbyć. Taki pracownik wyobraża sobie, że Związek to jakaś instytucja, która pragnie zawsze tylko szkodzić pracodawcy, że Związek zawodowy nie ma nic innego na celu, jak tylko być stale na stopie wojennej z pracodawcą. Inni pracownicy z tejże samej kategorii abstynentów organizacyjnych nie należą do Związku, bo uważają go za środowisko dla siebie nieodpowiednie, gdyż do Związku należy również — powiedzmy — jego podwładny, lub gorzej sytuowany kolega. Oczywiście rozumowanie naiwne i poniżające. Rola związków zawodowych została już należycie oceniona, nie tylko przez Państwo, ale także przez samych pracodawców, którzy doszli do przekonania, że lepiej mieć do czynienia z dyscyplinowanymi pracownikami, zorganizowanymi w silnych związkach zawodowych, które są odpowiedzialne za każdą akcję i czyny organizacyjne pracowników, niż z luzem chodzącymi pracownikami, zdolnymi zdradzić własnych kolegów i działać na ich szkodę za cenę zyskania „względów" swych szefów.

Czas najwyższy, by skończyć z tak zwanymi abstynentami organizacyjnymi, z małostkowością i zaściankowym sposobem myślenia ze strony szkodników ruchu pracowniczego.

—o—

Nowe władze Związku

21 marca 1939 r. odbyło się doroczne walne zgromadzenie naszego Związku, które wybrało następujące władze:

Prezes: Maksymilian Statter, wiceprezesi: Stanisław Wójcik, Kazimierz Kopczyński. Sekretarz Stanisław Mrożek, zastępca Mela Grünschlag, skarbnik St. Wójcik, zastępca Józef Wardęga, członkowie: Aleksander Marmur, Zygmunt Lieberman, Jan Masłowski. Zastępcy członków zarządu: Henryk Holzer, Tadeusz Kustowski, Józef Niegłos, Wilhelm Grünberg. **Komisja rewizyjna:** Stanisław Wolakiewicz, Oskar Safran, Szymon Bloch, Leon Schüssler, Benjamin Silberman, Władysław Wyrobek. **Sąd Związkowy: Dr Benedykt Nelken, Henryk Windisz,** Eliasz Insler, Maria Marszałkowa, Mieczysław Gracz.

Zwolnienie z pracy
za nadużycia

Rostrzygnięta została zasadnicza kwestia na tle stosowania ustawodawstwa pracy. Izba cywilna Sądu Najwyższego na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez pełnomocników wydalonego z pracy robotnika, zajęła się interpretacją przepisu o 7-niowym wymówieniu w wypadku stwierdzenia popełnienia nadużyć. Sąd Najwyższy uznał, że termin ten liczyć należy od chwili, w której pracodawca miał możność sprawdzenia słuszności zarzutów, nie zaś od chwili dowiedzenia się o nadużyciach (C. I. 703/37).

Uchwała Plenarnego Posiedzenia K. C. Z. Z.

z dnia 23 marca 1939 roku

I.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce solidaryzuje się całkowicie z uchwałą CKW. PPS. z dnia 21 marca 1939 r. Jednocześnie Komisja Centralna Związków Zawodowych stwierdza, że obecny układ sil międzynarodowych pcha coraz bardziej świat ku wojnie. Losy Hiszpanii Republikańskiej, oddanej na łup międzynarodowego faszyzmu, aneksja Czech i Moraw przez Niemcy hitlerowskie oraz protektorat nad Słowacją, zajętą przez wojska niemieckie, zajęcie Kłajpedy i niesłabnąca dążność zaborcza — świadczą o konsekwentnym parciu naprzód Niemiec hitlerowskich. Polska po tych zmianach granic, została otoczona przez faszystowskie Niemcy.

Żadne obietnice i układy krajów faszystowskich: Włoch, Niemiec i Japonii, nie obowiązują tych krajów do niczego. Zasada samostanowienia narodów dla nich nie ma żadnego znaczenia. Państwa faszystowskie już jawnie dążą do podboju i rozszerzenia swoich wpływów na inne narody. Faszyzm stał się groźbą dla wolności i niepodległości wielu krajów.

W tej sytuacji Polska musi z całą uwagą dążyć do tego, by wzmocnić siłę obronną całego narodu i doprowadzić do istotnej konsolidacji społeczeństwa na podstawie pełnej demokracji.

Konsolidacja ta winna być oparta na podstawie równości obywatelskiej wszystkich mieszkańców kraju i udziału w tej konsolidacji mniejszości narodowych; winna być ponadto oparta o zdecydowaną politykę gospodarczą w celu wykorzystania wszystkich produkcyjnych sił kraju i podniesienia dobrobytu ludności oraz potencjału gospodarczego kraju.

Polska powinna szukać oparcia w sojuszu z tymi wszystkimi państwami, które szczerze dążą do utrzymania pokoju i do zwalczania faszyzmu.

II.

Komisja Centralna Związków Zawodowych domaga się przywrócenia samorządu oraz przeprowadzenia wyborów do instytucyj ubezpieczeń społecznych. Tylko samorząd w tych instytucjach i rzady samych ubezpieczonych — mogą doprowadzić do naprawy obecnej groźnej sytuacji finansowej ubezpieczeń i wpłynąć na poprawę świadczeń dla członków. Żadne rządu komisaryczne nie mogą doprowadzić do jakiejkolwiek trwałej i konsekwentnej naprawy stosunków w ubezpieczeniach.

III.

Komisja Centralna Związków Zawodowych, piętnując dążenia do „zglajchszaltowania" ruchu zawodowego oraz przymusowego rozjemstwa w zatargach pracy — domaga się pełnej wolności koalicji. Wszelkie naśladowanie państw totalnych i krępowanie świata pracy zwraca się nietylko przeciwko interesom robotników i pracowników, lecz również przeciwko interesom państwa.

IV.

Stwierdzając wielki wzrost liczebny klasowego ruchu zawodowego w latach 1936 — 1937 — 1938 — Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa wszystkie organizacje do niestawania w wysiłkach by w szeregach ruchu zawodowego zgrupować robotników pozostających dotychczas poza naszymi związkami.

Jednocześnie Komisja Centralna Związków Zawodowych domaga się sprawiedliwego i bezstronnego stosunku do klasowego ruchu zawodowego ze strony zarówno urzędników państwowych jak i ze strony władz administracyj fabryk państwowych. Komisja Centralna Związków Zawodowych protestuje przeciwko próbom przyznawania prawa jakiegoś „monopolu" organizacjom Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych, tylko dlatego że są one ekspozyturą OZN-u i że rozbijają jedność i solidarność niezależnego klasowego ruchu robotniczego.

V.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce podkreśla swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie represji przeciw Związkom Klasowym oraz w sprawie Berezy Kartuskiej. Wszelkie represje powinny być wobec klasowego ruchu zawodowego zaniechane.

Orzeczenia Sądu Najwyższego w sprawie

urlopów w przemyśle i handlu

Czas trwania umowy pracowniczej a urlop

W myśl art. 1, 2, 7, ustawy o urlopach w przemyśle i handlu prawo do urlopu pracownikom umysłowym służy po rocznej nieprzerwanej pracy w danem przedsiębiorstwie, niezależnie od tego, jaki charakter co do czasu jej trwania miała zawarta między pracodawcą a pracownikiem umowa o pracę, mianowicie czy była to umowa zawarta na czas nieokreślony czy na czas określony, lub dla wykonania pewnej określonej roboty. (Orz. S. N, 6 IV, 1938 C, I, 1197/37 Prz, U, 1938 poz 132).

Urlop w okresie wypowiedzenia

Ustalono, że w r. 1933 pracodawca dnia 12 V wyzna-

czył pracownikowi urlop na ten rok. Dnia 30 VI wypowiedział mu umowę pracy na koniec września, poczem między 29 VII a 29 VIII pracownik wykorzysał urlop płatny. Pracodawca nie twierdził w powyższym sporze, by przed rozpoczęciem urlopu czynił jakie zastrzeżenia co do jego nieprawidłowości, zaczem zaszło tu przewidziane w ar. 5 ustawy urlopowej uzgodnienie między pracownikiem a pracodawcą i brak podstaw do przyjęcia, że powód urlopu nie wykorzystał z winy pracodawcy. Uzgodnieniu temu z 12 V nie stoi na przeszkodzie późniejsze wypowiedzenie pracy z 30 VI skoro pracownik nie twierdzi, by z tej przyzcyny nie mógł urlopu prawidłowo wykorzystać i o tem pracodawcę wczas nie zawiadomił. Niema też przepisu ustawy, jaki by zabraniał ważnego wykorzytania urlopu w trzymiesięcznym okresie wypowiedzenia Ustawa zabrania wypowiedzenia pracy w okresie wypowiedzenia pracy w okresie urlopu, nie zaś urlopu w okresie wypowiedzenia. Niewątpliwie mogą zajść okoliczności uniemożliwiające urlop w okresie wypowiedzenia, jak potrzeba szukania nowego zajęcia, ale pracownik odchodzący na emeryturę nowej pracy nie szuka i z takiej przyczyny nie zachodzi co do niego przeszkoda w odbyciu urlopu w okresie wypowiedzenia. (Orz. S. N, 5 VIII 1937, C, II, 649/37, Prz, Ubezp 1937 poz, 152),

Skutek nieżądania urlopu

Jeżeli pracownik nie żąda urlopu czyli nie wdrożył kroków z art, 5 ustawy urlopowej zastrzegajacej ułożenie w zakładzie listy urlopowej itd, to nie służy mu prawo do wynagrodzenia dodatkoweg za urlop niewykorzystany, (Orz, S, N, 19 I, 1937 C, II, 2234 36)

Odszkodowanie za niewykorzystany urlop

Odszkodowanie za niewykorzystany urlop obejmuje świadczenia tak w pieniądzach, jak i w naturze, Albowiem szkodą wskutek utraconego urlopu jest praca, jaką świadczył pracownik w czasie kiedy miał być od niej wolny, a kwotę szkody określa wartość pracy oznaczoną w umowie stron, zaś wartość tę stanowią wszelkie świadczenia umowne pracodawcy zatem tak zapłata w pieniadzu, jak i wikt. Tak stanowi art.4 ustawy o urlopach z r. 1922 w brzmieniu znowelizowanem (Orz. S. N. 13 I. 1938 Cs II,1707/37, Praca 1938, poz, 928),

Przedawnienie roszczeń za nieudzielony urlop

Roszczenie pracownika za nieudzielony urlop jest wierzytelnością z kontraktu służbowego, zatem przedawnia się do lat 3 bez wzgledu czy wynika wprost z umowy o pracę, czy z ustawy normującej stosunki pracy (§ 1486 pkt. 5 poaust. kodeksu cywilnego art. 284 kod. zob.), (Orz, S, N, 19 I 1937 C, II. 2234 36, Prz. Ub. 2937 poz, 192),

Korzystajcie z ulgowych biletów do Teatru Miejsk.

W pierwszych dniach maja grana bedzie doskonała sztuka p. t. „Adriana Lecouvreure" z Zofia Jaroszewska w roli tytułowej.

Zamawiajcie bilety!

Szachiści! Uwaga

Uzyskaliśmy zgodę znakomitego szachisty p. Rubinsteina na rozegranie w lokalu naszego Związku tzw. „symultanki„ z wieloma naraz partnerami. Prosimy o zgłoszenia do sekretariatu oraz o podanie wolnych terminów na koniec bieżącego, lub początek przyszłego miesiąca.

KOLONIE LETNIE!

Zarząd Zwiazku nawiązał kontakt z Robotniczym Towarzystwem Turystycznym w sprawie kolonii letnich. W najbliższych dniach będziemy mogli udzielić Kolegom wyczerpujących informacji.

Napływ nowych członków

W ostatnich dniach dał sie zauważyć dalszy napływ nowych członków, dla których Zarzad przygotowuje akcje o uregulowanie warunków pracy i płacy.

Nawet analfabeta
może być pracownikiem umysłowym

N. T. A. wydał orzeczenie o charakterze zasadniczym dla świata pracy. Z orzeczenia tego wynika:

a) pracownik spełniający czynność nadzorcza, choćby w rozporządzeniu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych nie wymienioną, powinien mimo to być uważany za pracownika umysłwego:

b) Przepisy ustawy nie uzależniaia, jak to mylnie interpretowano,kwestii zaliczenia pracownika do kategorii umysłowych od wykonywania przez niego pracy samodzielnej i twórczej, lecz wymagaja jedynie przewagi wysiłku intelektualnego nad fizycznym, przy czym stopień posiadanego przez pracownika wykształcenia jest bez znaczenia. (Orzeczenie N. T. A. L. 5680/38).

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Sławkowska 6. Telef. 155-54. Konto PKO. 405.781 Redaktor: Maksymilian Statter
Wydawca: Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych Przemysłu Handlu i Biurowosci w R. P. w Krakowie, ul. Sławkowska 6 I p.
Drukarnia Literacka w Krakowie Pl. Zgody 4 — Tel. 185-18